

Ю. Блохин

"Молодий театр"

Спроба систематизування
матеріалів.

— 1928р —

Державний музей
театрального, музичного
і кіномистецтва України
Книга вступу 1593
Інв. № 9154
2. VII. 1964.

„Молодий театр“

Нові часи виховати нового актора
Акторство Молодого театру можемо
кваліфікувати, як культурне ак-
торство

Найвищість акторів вийшла з доб-
рих театральних шкіл. Навіть
найславіша театральна куль-
турна частина Молодотеатрів-
ців, які виходять з Ілліка /який
до речі, в „М.М.“ було тільки /,
стоячи на голові вище за рядо-
вого українського актора. Щоб
довести це та більше уяви-
ти собі обшаря актора — Іллі-
ківця, згадаймо, що Явигла
свого школа Ілліка.

Це була єдина дореволюційна
українська драматична школа.
В порівнянні з драматичними
провінційними російськими
школами вона стояла на до-
сить високому рівні тодішньої
театральної культури. До ви-
кладачів в ній притягнуто було
справжніх знавців театрального
мистецтва: Старницько, Мордкін,
Кандарчук, Мереженко, Бамінісенко,
Мамуїшавна, Добровольська, Ватуця,
Шевченко, Прохоренко, Вишерека — Баміні
та інші.

(Спогади Васильова та Робінсона)

Буряк, Степанко та інші).
 Дані широкі знання як
 теоретичні, так і практичні / Ви-
 кладатись; постановка голосу, пси-
 хофізіологія, танок / ритміка / Ку-
 докне читання, історія літерату-
 ри, історія укр-театру та
 драми, лінодрама, грим, а та-
 кож провадились практична про-
 ця на коні, школа орієнтувана
 є в спрямуванні актора не лише
 на реалістично-подумковий те-
 атр, але й на Європеїзовані,
 вказаною Європеїзаторство в-
 рямні, психологічного театру.
 Отже, найпопулярніша та най-
 пошуківіша група Мискивічів,
 що відмовилась від праці в подум-
 ковому театрі, але не уявляла ж-
 но перспектив дальшого розвитку
 театрального мистецтва, і бу-
 ла тим осередком до якого при-
 тягалися інші театральні си-
 ли, з амальтими, частю білих
 виразити настроюми.

Уже той факт, що ця група не
бажало працювати в подумковому
 театрі українському, вказує на те,
 що її / а культурніших акторів
 і поетів / не задоволило подум-
 ковий театр. Мабуть удійно харак-
 теристика подумковий театр
 дана Л. Курбасом у програмі-

воєну мачи грести³ не тільки
погіршують всіма способами
впливу на, але і цілком ус-
відомлюванася їм.

Культурні актори при-
шли з галицької сцени⁴, прині-
ши з собою здобутки європей-
ської техніки акторської пра-
ці. В цілому акторський склад
студії становить муже, тиса-
тиса, неопановане застатит-

³Навогусі іі:

„Сучасний український театр-мас-
лізові артистичного реперитору, це
не додумана думка, не додуманий
ураст, не додуманий тон. Це в кра-
йньому разі кілька шогіканів Гали-
цької сцени Кропивницького, Товбіє-
вичів і їх перших учнів, котрі
трагедії ідуть з розріз з потреба-
ми, естетичні і якістю цього репер-
итюару, котрий єдино має водучив-
це! В іршому разі це теокити
Епігонизм, шізерна котіа Коридорів,
атмосфера грубого дисемолетського
відносини до мистецтва, серед
котрої окремішка самостійних
панановитих одитиць мачає своє
грунтитя, паневані теряє сво індивіду-
альність і збиваючись з традицій-
ми, старіється дитя всякого нового
пошилу. Глиакої культури грета, слова,
стично і. „Роб-газета“, 20/IX 1917 р і.

⁴З галицької сцени - Куртас, Лобанішинський, Камин. Так саме до ре-
перитюі культури, акторитва мачіли. Кора - вихованець студи-
гії МХТ Нічагиліленко - стичіт ім. Ф. Колісаюшевск, Сичгир
на ім.

4
ми традиційним епохенним
акторським сценарієм і не заб-
ради високої театральної кун-
сти і, зрештою, менш відомий
серйозний експериментів під
керівництвом талановитої
режисери.

Ті, що колектив не шав ні
цілком епічного мистецького
об'єкта, ні йкраво накресле-
них перспектив розвитку!
З перших же кроків прийшли
до самоготування всіх
реш пропозицій і твердження
про незалежність актора нага-
ти домінуючу роль, доведе-
ною, найбільш талановитою
серед себе, режисерів

6
Якщо поглянути в тому, що він повинен був
і, творити і провадити в життя такі фор-
ми театрального мистецтва, в яких
цілком можна і проявиться творча
індивідуальність сучасного молодого
покоління української акторів
не „Українодієвської“, а Європей-
ської, в національній формі, культури
що цілком порівняти з об'єктивними
традиційним українським театром,
будучи собі цілком як в мистецтві
театру в загалі, так і в мистецтві
актора особисто, не будучи одночасно
провісниками нової культури!
1. § 1 статуту Молодого театру.

Практика театральної роботи з перших же кроків і. починаю з "чорної паптери" і. висуває режисера наперед. Приведені вбачає етапованіше перетворення режисера на дуче вачекавній чимши у створенні вєвого одишля театру.

Отже, дуче того щоб увідошити значіння і. мені цього режисерського вєка, звернімсь до матеріялі, що характеризуєють Л. Курдаса, його світогляд і. між ними то прикладатимь цього світогляду в перших кроках

М. М. С.

Єще вачекавкою актор. Юбвіра,²¹ він уже знаєку зацікавивсь артистичного діядуїєтто.

Переїхавши жити до Відня, він одночасно потайки від батьків гукає і. в драматичній школі, що не відзначався нічим від звичайних драматичних шкіл

середнього значіння. Вступивши до Львівського університету, Курдас розпочинає працю у студентському журтку, що даєє і. ступень до і. вєстатви. Тут він уперте відбуває свої режисерські здібності. Перші його постановки

"Єврей" "Пірікала та "Они Гвалтової мочи" Зудермана.

6
1911 року засновується І Коткевичи
виступивши театром, де акторо-
ром працює і Л. Курбас. З
1912 року І. переїждить до Львів-
ського театру "Львівська бесіда" і
працює в ньому до початку
імперіалістичної війни. Узв'яз-
ку з бурлескними поглядами вост-
ного часу театр розпадається,
І. отримавши на деякий час у-
сесі

Згодом група акторів організовує
в Маріуполі український театр,
де за режисера працює Л. Курбас.
Гасківки був давним за цим ча-
сів, І. від викладав основних
ідей "ММ" на практиці - вказує
репертуарне місто театру, що-
складався з подумків ідеї різ-
ного самушки та психологічних
Вступивши після цього до театру
Багачевського, І. пробує у ньому
до січня 1917 року.

Коли до вступу в "ММ" Курбас
і не виділяв себе в режисерській
практиці, як мучка нових форм
театрального мистецтва і. Ос-
відно через об'єктивні умови і,
але швидко скажати з невизначено,
що в нього був підготовлений групу
гін так як мучка і. вбивав на
І. ініціативі критики, як от: Ю.
Баб, Фрідерель, Яковен, А Кер,

А Освар та інші, а також драматурги Штуккен, Франквєдєнґ то-що. Зрештою бачу, познавсь великий вплив на нього і певне з боку модернізму з літератури, драматургії, мистецтва?

Виходячи з цього сприйняв і вплив Курдас на створення однієї з театру, перевіряючи теоретичні міркування на практиці, ігноруючи частю навіщо і як шийкою даєшого розвитку.

В швейцарській Курдаса, на початку існування "ММ", не марксизму шийків театрального розвитку в швейцарському мистецтві в основних рисах.

Та й не глибоко..... Не було попередників на шийку шийки нових форм театру на Україні. Молодотеатривці на початку шийки відзначають застарілість побудового театру та удивляються спрощуванню своєї роботи в бік "чистого мистецтва"

Уперше в історії українського театру відзначається на задній план утилітарні завдання, на перший план висувається часом, шийки мистецтва повернувшись не до створення мистецтва, а мистецтва в ньому, в припинення його пов-

сталину"

Проголошеною газетою мистро-
мисленство, давши найголов-
ніші, найцікавіші свої по-
становки в першій книжці
газети, "ММ" не зупиняючись
лише на новій повній мі-
рі, ступаючи на шлях
"мистро" мисленства до "буден-
ного", "теперішнього".
% ~~Курдас~~ "Винявця", "Сріх", ^{нові} Док-
тор Штокоман "Біла", що
її вишарпала не тільки "пра-
маса", а й частина молодоте-
атрибуції

*

*

*

"Молодий театр" в своїй редакції
є висторогом поступового роз-
витку української інтеліген-
ції. П. Курдас ще 1917 року
в своїй газеті зазначав:
"Кожна людина, кожен син отрубає
що колись наші теперішні
сімейність, кожний має право
і право жити на своїй
землі ^{підняв} з історичної
точки погляду. — каже він —
то скажу, що наша похва-
тість зв'язана з розвитком
української інтелігентської
думки та орієнтації душо-
вої"

Волод. Ярошенко, робивши загальну
 зв'язку роботи "МТ" визна-
 чав, що вона, мабуть, не має
 від собою коріння з української
 дійсності.

Не має конкретності україн-
 ської інтелігенції, а значить
 немає і культури в широко-
 му розумінні слова. Наші ін-
 телігенти на Україні є -
 це спеціально українське
 шизанство, шизанство і по-
 думку, і по нинішній лише оди-
 ній, що виховані на зраз-
 ках світової культури, часом
 родили дисонанс в українсь-
 кому орнітті. Таким дисо-
 нансом, на думку В. Ярошен-
 ка, є й "МТ".

Нам здається, що думка Яро-
 шенка необгрунтована.

Що правда, "МТ" не має ши-
 роких корінь чужага і. та й по-
 на початку і. був своїм здобут-
 ків шестидесятих, але не те,
 що його народження було зу-
 стрінуто певним колом
 української інтелігенції з
 Ситусі і з шем, а десь і те,
 що він має постійного, хо-
 ма не численних чужага.
 "Молодь", прищипує нас по-
 ставитись до думки Ярошен-

на з недовір'ям.

«М.М.» багатовісним рисунком свого ідеологічно-мистецького обличчя і гасло мистецтва, переважно форми над змістом, боротьба з міщанським смаком в мистецтві, осмілюванню індивідуалізму, культури-важко переуславати Венцера по рідку, мистичних тощо.

Між думи сценаристів і гасло мистецтва української інтелігенції, що ідеологічно і формо легітимізація, Українська Радна.

Нам здається, що київський мистецтвознавець, Української Радна і був здійснювачем гасла «М.М.».

А проте, одне шочина викинути за аксіому — «М.М.» всім своїм спрямуванням театр радні-важко інтелігенції.

Осередком, з якого зродили утворився «М.М.» була «Студія», що створилася на початку переважно з викладачів школи Меліка. Розпочала працю «Студія» в Червоній 1916 року.

З есенного ж початку «Студія» поставила за мету — шукання нових шляхів театрально-

до літництва. Розушиючи
 всю трудність цього завдання
 — і своєю швидкодією
 до здійснення його — студій-
 ці поруч із прямими заняттями
 до цієї справи зводили цето-
 мовку на навігання актора.

В "Студії" читались лекції
 з теорії театру і мистец-
 тва. Читання лекцій провади-
 лась переважно талановитими си-
 шами і частю читав Курдас /, ^{кресме?}
 але іноді заступався і лек-
 торів

Вивабили за основу спектаклю
 "Евмені" всієї студійці починаючи
 підготовку роботи над "Царем-
 — Єдиним", Сорокіна. В "Студії"
 праця над цією справою обмежи-
 лась лише вивченням давньо-
 грецької годи.

Можливо всієї не було підготова-
 на для виставлення на сцені
 аж до літа 1917 року

Величезне національне піднесен-
 ня, що стався в насідек по-
 валими царату і організації
 Центральної Ради не обійш-
 ло і студійці.

Клима тоді часом "створення
 національного фронту" було підпри-
 маме "Студією", що підготували
 "Базар" Ринченка віддана увесь

Розу 1918го (перед початком сезону) "Студію" було
 відновлено при МТ, але вже з іншого метою.
 Зейановна відновила студію - підвищення
 театральної культури молодого актора.
 Найкращим керівником навчання було нева-
 гайко (Музич - керував постановкою танцю, Мор-
 кін - навчанням хореографії), керували нав-
 чанням переважно досвідченіші з молодого
 співробітників (Мур - режисерство, Крайдович - танцю,
 Терещенко - навчанням грими, Курбас - мов-
 уранню, Васильєв - художніми заняттями)

До студії вступило кілька сторонніх
 осіб чужих (з них тільки визначилися те-
 атральні працівники - Мейко, Трудявир,

Болован, Ігнатювич, Марич, Мануїлович, Трай
Михайловський, Опаука та ін.)

Учні під керівництвом Л. Курбаса,
підготували і виставили оперу для ді-
тей - "Роза - дерева" В постановках МТ
учні виступали здебільшого в ролях ста-
тистів. (спочади Ігнатювича, Васильовича)

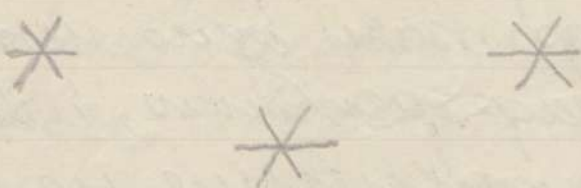
здир з вистави в користь цього фон-
ду.

Зв'язок коштів необхідних для
дальшої діяльності наван-
таж, зацесамий приєднується
прешади - ось ці першими що
обумовили перетворення „Студія
в „М. М.“ //

Хоча й без накреслених перспек-
тив, але з великим ентузіаз-
мом розпочинали шологотвар-
рива; роботу, вірши у величчю
своїї епродн. „Ми пам'ятаємо добре
наше шолога дію з повного свідо-
містю згоди з собою самим, з
вірою в переможу, з свідомістю,
що прориваємо щедру в засто-
вній нічотній краї Українського
театрального мистецтва, даючи
почин до того, щоб Колись, в нов

~~Візьмемо участь при „М. М.“ існує студія,
але з повною шестю - установа ви-
критою на театральну діяльність актора,
на підвищення ^{вмисловку} і.
Оскільки добре виконувала студія це -
завдання, слідкуйте те, що
до неї вступили і створили і
свобди, що працює театраль-
ної культури. З цих сторони
себе частини стала згодом у на-
ви лігочиме артистів, такі напз;
Нртно, Представит, Колодан та інші.
На весні 1919р. студія складалася з 45 учнів.~~

очинених елемент, відповідно засія-
ла отбарвна сонячна веселка.
кінцевого творчого духу. / Под. воз
23/18 1917р /

У. А. Н.
Український
Театральний
Музей

8696

Хронологічно⁹ першою виставою
„ММ“ була Витмигеткова драма
„Чорна пантера і білий медвізь“,
що за свіданнями самого режисе-
ра Пії, Курдаса, була кейдного м'єсою
і ародним новим перекеттв ми-

⁹ Нинішавоу перелік постановок „ММ“
за їхнього хронологічного з'явлення на сцені.
Почався перший сезон десь у кінці Вересня, мо-
будь, „Чорного пантерного“ / реж Курдас /
15 жовтня „Молодість“ М. Таубе / реж Курдас /
1 листопада „Етюд“ / „Панцею зомиття“
„Олінь“, „Сторівитий ватри“ / Осеєв / реж Курдас /
Сторна пошавина зрудня „Лікар Керусенцев“ Ан-
дреева / реж Тора /

Перерва в праці „Многого театру“
Десь децюго перед 9 травня 1918р. „Уолл“ 10.

зривавство
Вистрочи в Одесі з 29 по 30 Сегіня. „Доктор Шток-
ман“ Збуєна / реж Сеєдор /

„У кінці“ Л. Українки / реж Курдас /
16 листопада „Едін-цар“ Софокла / реж Курдас
19 листопада „Камідага“ Буна-Шоу / реж Тора /
8 Січня 1919р „Тіждівний вертеп“ / реж Курдас /
11 Січня Запоминий дзвін / реж Тора /

стезки перед „М.М.“ не відкриває.

Критика цю постановку характеризує теж негативними рисами. „Варант маси було миттєвим, навіть трафаретного, і майже не було матеріальних, не було безпосередності, законності“.

Другий критик каже, що молодотематичну „не зрозуміли і Ю. П'єси“, не підкреслили головних моментів, не висерпали її „всю до кінця“.

Так само, як і „Чорна пантера „Кейдого“ була й друга П'єса, що її покажав „М.М.“ „Молодість“ Тамар Глебова відносить П'єсу до творчих завдань театру підкреслює в цій рецензії, що не розуміють справжньої мети молодотематичного - змалювати матеріальні ре-

Друга п'єса Сіма „Гріх“ В. Шимоненко, „Два Сіма „Місто верою“ Євген Сіма і Тамара Глебова

„Меланкові роковини“ 1919р. Глебова і Сіма з Меланкі і „Іван Іс“ „Великий івон“ Глебова і Сіма „та іривий Сіма“

„Мартин“ Меланкі
Вірні Меланкі

На думку Бондарюка „Чорна Пантера“ в постановці Курбаса проте жана наголоє на підкресленій театральності

супри за допомогою цієї поема-
новки, підкодили до неї з ве-
ликим успіхом.

Части правдою схожего ре-
цензентами основні негативні
риски неси, — її штихеталь-
ність, неокресленість харак-
терів, і те, що все вона є „суб-
радне сценар из шенгалеккої
немецкой групи..... масо
свогачных одуей идеей“

Треба додати до цієї характе-
ристички неси те, що естет-
ична ідейність в ній епоху ма-
ла з реалістичним від-
раженням німецького побуту
та з канткою на некро-
лозі — і характеристика
в основному буде нова.

Вся постанова познача-
є „виприщаність“ „докона-
лістю“ На думку Д. Анто-
віча, в постанові мб було
масо. Характерною рисою її
була величезність при ар-
тистів і в цілому, а зокрема
вигарука і.

На естетичних реальних кро-
ках у сік, мукань нових гинд-

10 // „Глиодна неса не имла так випри-
щано в Молодому театрі, як
„Молодієти“ і „Вигрод черинз 31 1.181 /XV 1918р/“
Про виключно виприщану у в „Молодієти“
Виграні і Курдас і. цієї грядки і.

48
Лів театру було підготування
"Етюдів" Олесея
"Етуди перед тим не знаходи-
ли собі такій виконавців на
українській сцені, які зрозумі-
лими-б, відчували та сцені ми
визначили закладені в них
символізу.

Згадаймо хоча-б про поста-
новку "Етюдів" театром Ба-
дольського; вона була сентимен-
тальною, що довелося її ви-
сунути першої-ю вистави зня-
ти з репертуару.

Але річ, що "М.М.", театру
символізу переважно з від-
повідовідчених сцен, театру
що його артисти здебільшого
ніколи не грали в нісках сцен-
комого характеру, — та-
кий театр не слід піднести-
ся на високі щабель у ви-
команні "Етюдів". Віддав
шми "зародки Лудоченського
практикування Олесея" як вис-
ловленням рецензентів. В-
цій постановці, за думками
того-ж таки рецензента, по-
мічався "зародки Лудоченського
розуміння її точної передачі"
Олесея. Скажати жось бачує
про цю постановку не можна
за браком матеріалів. В дає-

шому молодотративці не за-
 доволюючись своїм виконанням
 "Етюдів" і в другому сезоні по-
 дивляючись їм уже в новому своєю
 їм трактуванні. Напроцедати.
 Одномасно з "Етюдів" в "МТ"
 береться підготувати поста-
 новки "Лікар Керушев" що її
 виконати в репертуар Моло-
 дого театру під керівництвом Зорі.
 Відтепер в "МТ" починають ви-
 ставляються два що до розу-
 мітний театральний шукать
 напрямки. Одним напрямком
 "Етюдів" і "МТ" шукать ширше
 ніж ширше та відновлення
 класичного у що практично
 виявляється у сучасній клас-
 сичності "Царя-Едіпа" у "Етюдів"
 та в сучасніших поста-
 новках "Етюдів", а теоретич-
 но було наприклад виражене
 Курдасова у "Театральному
 Мисті" у друкі - в бік не-
 класицизму, що його додержу-
 вався Г. П. Кра, посівши місце
 реценсера в театрі, Зоріну
 вавши свій світогляд ширше-
 зкий та авторські вчинили
 до революції, в старому те-
 атрі, під керівництвом не класи-
 чної виконати російською ак-
 тора, провадили гасла

Мелам?

«Европеїзаторства» проти неї
«Каміков» років на українській
сцені, він не мів ніякого впливу
на наших великих попередніх
заслужених поетів, на
театральний театр. Нає-
мності такої приєднання
стали до нею історичного те-
атру і була постановка
«Мікало Керушцево»
«Мікало Керушцево» — інсценізація
Відоного історичного. Мікало
Мандреєва, дачи бачення су-
доботою сюжету до ^{своєго} ~~театра~~ ^{своєго} ~~театра~~ ^{своєго} ~~театра~~
«Табакана» що річ на сцені без
бід — яких якраз підкреслю-
ють шукати, в театруванні
що табакана писав історично
було на театруванні поді-
вляти речі нинішні російсь-
ькими нею історичним теат-
рами. Ця несе не доводо про-
бує в репертуарі. М. М.
«Табакана» і «Мікало Керушцево»
1917р

З початку 20-х років повоєн-
но-революційного періоду до інте-
нтування «наші», несе пов-
ного драматурга Івановича.
На існує час поєднання
забірок, боротьба між Іван-
Трапальово Тагоро і її кароами
го-дані закріплення.

Вітчеве повертання, бойовища на вулицях...
 Не до театру було за цих часів, все
 у нас як громадства, так і ак-
 торство направлено в інший бік.
 У "М.Т." тиєчасово припиняє ро-
 боту, ваєтима артистів тікає
 з Київів.

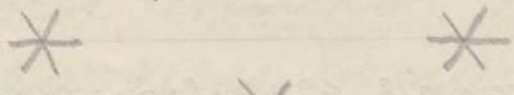
Відновлюється праця лише на ве-
 сні, наприкінці / за квіт. / березня 1918р.
 Театр продовжує перервані про-
 мування "Носії" і, врешт, стаєтть її
 десь у перших числах травня.

Нієса сама собою не була сядиши
 матеріалом для будо-яких твор-
 чих шукань. Змістни не цікава,
 форми то - конгломерат натуралі-
 зму, символізму, містицизму, неоро-
 шантисму.

Молодотеатрівці дивились на неї
 теж як на "книжку", але це не за-
 важило їм дати постановку старан-
 но спробовану, без особливих де-
 фектів. Зважачом на конгломе-
 ратність її - актори, на дулку
 рецензента, заміщались в свої
 в шукання "якогось закованого
 змісту, а тому дали цікаве ви-
 конання ролів." "Уі оди з цих
 / акторів / не зникали зважач, а ви-
 кривав у дивний чи мекний шпів
 сліві "артистичні потуги". Другий
 рецензент зазначає, що вистава ви-
 кинкає візгунтв і мекної естетичної

наслідки". Взагалі ж, каже він, не див-
лячись на довші акти, неса про-
ходять легко і цікаво".

"Вони" була виставкою мавиного в пер-
шому сезоні роботи, Шолохова театру
що закінчувався 31 травня.

Небагато постановок дає "МТ" протя-
гом сезону, та повільностає це тиши,
що занадто буркми в душі часи.

Оцінюючи сезони здобутки "МТ"
в цілому, доводиться визнати і кілько
бігдієть що до цілкард. Про це свідчать
удже те, що протягом біжачих —
постановок були "Хідмиши" і "Три
п'яти". Знаючи цього сезону в тиши
що протягом його біжачих окресились
у шолохотемприві в театральній
твердження про "театральність те-
атру" і "примамливі з невідомо ще шоло-
на казати про Л. Турдаса і

Цікаві сезони і тиши що він був періодом
засвоєння європейської техніки (ак-
торської гри) і, але з установами не
на шаблон, а на даше в досконален-
ня її".

Шолохові театр не вклав ще вишкіл
цілкард в шестидесяти пошту,
але він уже встиг вшити в себе
бу тиши, що рішуче порвав з побуто-
вими, ставити фактично тиши, на
той час, найпередовішими україн-

свкою театром у Жніві. Уоро сунер-
 ник, «Харьонавський театр», готує-
 шувався не тільки подвоєнням в
 репертуарі і подумком на евро-
 пейський, але ~~був~~ тільки при
 авторів в європейському репер-
 туарі був подумком. Всім нам
 подумком промадлення, що перед
 тим вешувався часом «Європей-
 зми» театру, були були ототану
 сегому на доц, «ММ»
 «Монополія» иштенства двинув
 на «ММ» зневажено. Не вешував
 свободу тоді, коли молодотетрив-
 ці наважували з початку нового
 сегому давати що дещо вистави
 та арештувати собі театр гонз зник
 постійним вистав. Не багато
 коштів на виконання своїх на-
 мрів, звернулись вони до міні-
 стерства Народної освіти по
 грошаму державному. Міністерство
 горуче розвинуло що справу
 театральний Саді, що саме і сню-
 галася з представників «монополі-
 стів иштенства»: Далиць 10000 карб,
 що іє прокав «ММ», Театральна Ра-
 да присудила готати в 10000 карб.
 «ММ» динувся у скрутному ста-
 новинці. Перед ним стелилася, ... не-
 весма перспектива вешувати в
 казачі в кешовиний готенерш-
 чих умовах праці, або коли це

182
Буде над ним — відійти в забуття!
Щоб здійснити свої плани Корша
наї роботи другого сезону, багато
театрів зі звертанням до сво-
їх прихильників з публіки, виму-
шеної пакувати відозву із закликом
до уртування мавкою «ММ» в
найове товариство, що підтриму-
ватиме театр своїми коштами
спрагненими з внесків пайщиків.
Премагліство цього відгукну-
лося на цей заклик: «Наї
розкруповується з екотою «Кур-
тувані наї наї», каже Курбас,
і кооперації сілські, і союзи,
і Просвіти, і подільські селянські
дрібні міністерські урядовці,
і студенти, робітники і гімна-
зисти! Особливо багато розкрупо-
вано було наїв кооператива-
ми рідних міст!»

Вібрали таким чином кошти
дані мого свідомі «М.М.» розпо-
чаті восени сезону.

Було заарендовано помещикан-
ське та реконтовано і пере-
роблено його на театр і до-
мов в нього був нагарт.

"Кмітством союз устанав дрібною кре-
диту купити двісті пайів на суму
20000 рублів / Ново Рада /

На ці-ж кошти аривучи, переїхали мо-
лодоматрівці улітку до Одеси. В Оде-
сі вони приготували нові постанов-
ки до наступного сезону / „Горе бре-
хувові“ Ернста Гейне, „Доктор Шток-
ман“ Гюґо, „Цар Едіп“ Софокла, „За-
тятий дзвін“ Габрієля, „Груші“
Л. Українки / „Частину цих поста-
новок / „Доктор Штокман“ //

грамо ще в Одесі ніг час розпо-
лів „ММ“ з 20 по 30 серпня.

Широкий галас Одеської освітньої
уяви бойкотував театр за його
„європейське“ прадагом театру, ма-
лоросійського. Лише свідома укра-
їнство / „русська“ / із задоволенням
вітали новаторів.

* * *

В-осени 1918р, перед початком дру-
гого сезону „ММ“ Курбас напи-
сав „Театральний шета“, де
якразо вислів свої погляд на
суть театральної кризи та
подав наміри на те, в який
бік повинні спрямовуватись
театральні шукання. В одній
Доктора Штокмана“ ставив в Сеи-

дор
Сеидор був членим прихильником
реформ українського театру в бік
ного „європейського“ Театральну

ду на тишині зглядох чия нео-
рентинська почеса? В Курбасових
з практикою "ММ", зупиненою
детальніше на нині.

Тришма театральної кризи, за
Курбасови, помагає в реалізації.
Реалізації не має предмети
стимульної цінності.

"Реалізації, навіть не доведені
до кінця, ця найбільша протипри-
родна подія наших днів
всєвладно заганяє в театр
і парализує всєкий його твор-
чий відрив". "Недоведені
до кінця реалізації, позбавле-
ні всієї форми змісту і
слова, крайню безглуздість, в су-
міш з рештками есенціальних
традицій гавно задумки, епох,
плаксивих пам'яток, як патос
франшизо невідомі в сучасній
світлі здоду в Петербурзькій шко-
лі "Філармонія". Листопад 1905р, перебу-
ваючи за кордоном, грає проти-
вом Чарков в одному з найбільш-
ких французьких театрів у
Парижі, згодом повернувшись до
Росії працює у провінції на росій-
ських, єврейських та українсь-
ких сценах. 13-14 рр. грає
разом з Курбасови та Орлов в
своїх "Бесідах" у Львові.
В "ММ" Кузнецов, як актор;

із справжніми фотографова-
ними зчитавшими ^{документи} біле ті-
лоділля в якому камені
сучасні акторські шкоти-
во."

І наслідок цього.....

"Людська іде в театр диви-
тися на н'єсу. Форми її ін-
сценизації, як у нас казують
"показовки" не так її цікав-
лять, бо вони все одно будуть
шаблонні"

Відродження театру повинно
початися зі створення нового
актора і режисера. І Кур-
бас замовляє майбутнього
ідеального актора. Майбут-
ній актор не буде імітацо-
ром. Через якийсь втрацто-
ваний вразив, стрімкий
через пружну класичного світо-
відчуження, видивити не він
свого індивідуальність.

В акторі єдиним інтересом з високою тех-
нічного акторської доскона-
лістю та з гармонійною
фізичною розвитком.

Не виявивши себе, як режисер,
давши лише постановку "Докто-
ра Штокмана", постановку дають
добре, але без подальшого театраль-
ного шукань. З огляду на це, її стал-
лено лише в Одесі: надали з'являть з
репертуару "ММ".

26
Місце таких акторів створення буде новий театр.

Театр цього актора ще не діє, але уявляєтьсця Курбасові, але театр повинен відповісти „стилеві часу“. Стиль нашого часу це перший і найважливіший поетичний, який з'явився сучасне мистецтво, це його творчість. Еклектицизм і психіка сучасного покоління визначає існування двох протилежних напрямків у візуальній мистецтві майбутнього.

Перший напрямок — символізм. Символізм, на думку Л. Курбасова, „ще сьогодні вистовні перекопуючого слова не сказав, котрий однаре відкривився від літературних елементів, виходячи з проблеми мистецтва театрального прозв'язання об'єкту нам будучим нечуваних досі об'єктів“.

Другий напрямок в БТК відновлення класицизму, „рух до своєрідно відновленої Греції і Мексики. Рух невідомий, бо його розуміли літературно. Але рух цинічний на правдиву сутність врання і найраціональній“.

Найбільше близо у зв'язку
репертуар майбутнього
театру.

Ясно було одне - несамо-
винна стійка за часів
всвітнього впливального твор-
чої індивідуальності ак-
тора. Конкретно у зв'язку
про репертуар не було,
були тільки загальні згоду.
"Можливо, що сім майже
не буде... Можливо, що за-
сутність їх виступів при-
німає - звука. Можливо
що вступитимеся театр і
провізація. Можливо що
буде і те, і друге і третє
у різних, нових дисперсних
цілі театру."

"Театрального міста" слід
вважати за теоретичне
накреслення шляхів "Мо-
лого Театру" по шляху по-
роджене попереднього прак-
тичного "М.Т."

Так само, як і теоретич-
но, практично в роботі "М
М" вурває відзначає реалізу
взагалі, створюючи цим "М
Т" на шляху музичного по-
вних театральних форм,
музичних, що має інтерес
не лише для українського
мистецтва, але і для

загального розвизанню театральної гри.

Вихованню актора (як мистця акторської того техніки, так і тренажу, що доповнював можливість тої-ж техніки) запровадження практично в "МТ" ще до цього театричного об'рунтування того Н. Курбисом, замалою їй недали таким в "МТ".

Стійлі символізму та класицизму виникли практично ще в попередній праці молодого театру, більш виразно окреслились у другому сезоні, перетліваючись де-не-де через принцип примітиву. (Зразковий приклад такої перетлітливості "Цар-Богиня")

*

*

*

Розпочав "МТ" сезон ^{влітку} в-осени 1918р. постановкою "Царя-Богиня".

Як уже зазначалося, молодий театр, ще в "Студії" поставив за мету — виставити цей класи-

кий шедевр, але в студії праця об-
 мислювалася студіюванню антич-
 ної Треції. Потреби майстерів ха-
 рактеру, що обумовили виникнення
 «рідного» репертуару, відсутнім ти-
 часово працю над «Царем - Єгіном».
 Лише члїтку 18р праця над ним зго-
 ву розгорнулася, привели цю ро-
 над 5 місяців та відзначились особли-
 вою старанністю. Дуже багато праці
покладено було на підготування «со-
рїв». Праця над ним проводилася не
 тільки під час нових репетицій «Єгі-
на», але частю окремю, після репете-
тицій інших ісс.

Т наслідки виглядали дискретні,
 «Єгі» був першим зскрапим кільцем
 у ланцюзі пунктів «МТ»
 З захопленням відзначила притім
першу «Царя - Єгіна» на українській сце-
ні, в новому трактуванні. Особливо
 цікава рецензю А. Савченка, що дав
достійн повну аналізу постановки.
 З огляду на це наводжу значну чес-
тину її

«День 16 Листопада, коли пройшла в
перший раз на українській сцені Со-
 фоклова трагедія «Цар - Єгі», в вели-
ким світі, мистецтва і блеску нову
сторінку в історії нашого театру
 Цей день, по справедливості, можна
вважати історичним».

«Молодий Трактор» в першій - жес сво-
їй постановці вигляд такий коло-

сильний розмах, таку творчу
 силу і глибоке розуміння мис-
 лелцтва, що без найменшого
 надусиття або помилки мо-
 жна сказати; роль того, як
 культурного мислика, — нецінна
 перед ним світлотією назви-
 чинні перспективи і обрії. В суч-
 асній мислелцтво вносить вти
 нові світогляд, нову душу, яку
 носить його на недосвідчену висе-
 чинь. Поминаючи саму нову, її
 своєрідну будову і те вичне, що
 вить в ній ~~...~~ першодо-
 постановки "Цар-Едга"

Німцоний ерловидр Неме ска-
 зав; "Красна форма мислелцтва
 (зогредство, скульптура, манер-
 ство, поезія і т. д.) означатиме
 степенно вищу в ній духа музи-
 ки". Ці слова великого ерловидра
 в повному (обидру?) і глибокому
 значінні їх можна притосу-
 вати до постановки "Цар-
 Едга"

Навтіє більше. Вони дєраво ха-
 рактеризують ту ідею, яка бу-
 ла положена в основу постанов-
 ки цієї п'єси, і яка органічно
 була проманіфєстована "МТ"
 в формі сценічного витієння.
 Борьба людини з фаталізом,
 судавою, непохитні закони ви-
 ших сил, жах священний не-

ред ними, порушенням могутю
 волі богів, кара за це — і наслідки,
 репріація перед неминулим, пе-
 ред судовою — ось головні елемен-
 ти, а навіть ціла основа Садох-
 ловської трагедії «Цар-Едма». З
 цієї основи виникають великі
 страсті людської душі — горе, роз-
 пуха, гнів, безумство, благання.
 Все цей хаос людських пережи-
 вань, піднесення і падання
 душі, трагедія їх, обвиняча бо-
 ротьба могуті з волею бо-
 гів, все це втілено МТ, а потім
 німець-головами режисером
 Л. Курбасом — в музикально
 ритмічних формах, цілій піснї
 з її вічною мораллю, з її сти-
 хійними страстями людської
 душі — дана, так мовити, рит-
 мічна концепція. Оце і єсть
 ідея постановки «Царя-Едма
 Тдел», сама по собі, незвичайно
 сміла.

Ще більше вражають своєю
 інтернацією цієї ідеї. Тут Л.
 Курбас прямо піднімає до фі-
 лософського розуміння мислен-
 ня і до ширшої зухвало-
 сті, яку він так блискучо ви-
 правдав у постановці «Царя-
 Едма». Висловлюючи фігураль-
 но, вн душу людську з її сти-
хійними страстями вистави

Кинув у музику, або краше-
створив музику з людської ду-
ші

Акі-ж способи й форми втілен-
ня цієї ідеї на сцені? Дуже
просто і майже через те і справ-
ляють вони на глядача таке ко-
лошальне враження. Найменш-
тиме місце і роль в н'єсі дано
режисером хорові. Сам по собі
вн не єсть активний. Він тільки
ми, так мовить, анонисує
трагедію царя Єдіна і головних
персонажів р'єси, з'являється рий
лічною муною їхніх переживань,
їхніх душ, і, коли так можна
визначитись, одкриває музичною
безодню, співзвучань і одвітного во-
рз людської душі.

Перед нами царя Єдіна зби-
рається народ і кричить в роз-
пуці про посуху на полях, про
те, що вмирають люди, діти,
лише худоба від голоду. Одчай
народу хор інтерпрентує као-
тихими, різко дисонансними
звучаннями, які в цілому набувають
характеру бур. З'являється
Єдіна, застожоє народ. Родить
надію і віра. Над займихачими
револ і голором п'єтовну - тми
вуть мелодійні акорди, десь рий
лічно тмиють, як мука. Так че-
редає хор музичною горе народу

і його надю. Це пролог.
 Терція і друга діз - набирає над-
 звичайної краси в риймі почу-
 вань і жести. Цар Едіт стере-
 частіше з сліпим вичутом Тей-
 резієм, котрий обвинувачує Еді-
 та в стравному злочині, через
 яке він є причиною нещастя,
 що впадо на його країну, через
 його волю карюють посяхув і
 голодом його народ. Царя Едіта
 мучає різні почування; обурення,
 горю, гнів, безсання пожити.
 вичутові і т. д. Починається
 трагедія; хор відбиває відновід-
 ним акордами ті чи інші
 почування пройнятих траге-
 дією душі царя Едіта і інших
 головних персонажів п'єси. Рий-
 мичним речитативом хтось
 один з хору передає жах царя Еді-
 та, перед величущим чи жкесь
 нмше почуванням, поїти в тон
 підхотное речитатив двір, чей-
 веро, пармичті. Одна половина
 хору і все хор. Рийми у сво-
 йому тіллі і силі музикаль-
 ного виразу гармонічно розрос-
 тасться, доходить до високої ак-
 тивної сили і такоже гармоні-
 но стихає, переходячи в ніжені
 мелодії, в віддалені, умироточі
 акорди, при тому з кожен рий-
 мичною нотною - гармонічно спо-

84
мучиться і відновити мистецтво, інакше казачи - кожна музикальна нота має музикальну мистецтво. В таких нотах ви примується вся нота. Хор в цілому своєю прекрасною мистецтвом робить глибоке естетично незабутнє враження, і-власливо він все час тримає гурта в високому напруженні. На другий план одсувається сама трагедія і окремі дієві особи, власне, вони проходять колоритними чорними крізь музику дії. Публіка не помічає трагедії.

На сцені відбувається процес мистецтва, це; музика слова, музика мистецтва, музика людських душ, над котрими трагедія розкрила свої чорні крила.

Ця музика у творчому синтезі переходить в музикальну мистецтво, в досвідчену мистецтво мистецтва. немає ні акторів, ні гуртів, а є тільки мистецтво, котрі складають мистецтво ви в релігійному захваті якоюсь небідою голови."

Так само дуже прихильну рецензію надруковано з приводу "Царя-Бодна" в журналі "Зри-тель". Рецензент зазначає, що в опрацюванні "МТ" ... класи.

ческою трагедію засверкала перед зрительним, як титанічною ограненою алмаз.

Цією-то рецензією відмічено і вданий добір ансамблю в постановці.

Титанічну характеристику та оцінку хорів з "Едіпа" дав Д. Антонович:

"Справляє велике враження і малювнича і пластична черта дівчат у грецьких хітонках з гармонійними, але не монотонними рухами, цікавого тонацією, особливо на закінченні, коли кілька чоловік хору давали звук, як титанічну музичну величезну простору, і при тому той весь хор, в якому кожна поспіває зберігає індивідуальність пози і рухів, в цілому робив враження одного дванадцятичленного живого організму. Ці хори з "Едіпа-царя" були новим словом у мистецтві, яке сказав український театр без огляду на те, що він як новий театр тільки починав своє життя."

Дальшою постановкою, що її дав "МТ" була "Кандіда" Теріара Шв. Нових шматків цієї постановка не вказувала, та, проте, поставлена була.

826
ла старанно, технічно доско-
нало, і зайвий раз доводила,
що молодоталановиті всебіт-
но оволоділи технікою гри,
заситило, культурного єв-
ропейського актора. Про це
свідчить рецензія з "Вісник-
жени".

"... з приємністю можна
констатувати, що вико-
нання цієї дуету тільки заду-
маної н'єси було за мало ска-
зати бездоганне, воно було
слівце завершено, а весь ан-
самбль складався в прекрасний
худосний драматичний концерт.
За "Кандіду" виставлено було
"Етюди" О. Дюка, що були вже
у першому сезоні, але на дру-
гий сезон їх було попрацюва-
но білгом досконало.

В "Етюдах" "МТ" ступив на
ціль "містичного театру". Ви-
става повинна була лише
створювати містичний на-
стрій серед глядачів. Засобами
до створення його в "Етюдах"
насамперед були - музика, ос-
вітлення, тонкий голос, руки.
До того-ж і самі "Етюди" бу-
ли взятими матеріалом для
створення цього настрою сво-
їми недовольносьми.
"Етюди" - цікаві як, такі наук.

там

раїнській сцені, не поширимо, згадують
згадують, нічим обрив вразлі
містичного театру

також не внас
ли нікого
нікого в
Іоасафа мист.
історія?

Найбільше враження з "Битого",
за свідченням рецензента, справ-
ляв "Шанок мистичній", слабиче
над усі виконувано "Тихого ве-
чора".

Публіка, як констатує рецензент,
не відчувала містички. Після
виставлення "Осіні", многе
"ближчим очима", не доцільває:

В чім дело?

Темна вода во відрях! "

Нові дослідження "МТ" вибухли
суд в н'сї "Торе брехунові" Трив-
парцера, що над ним працює др-
туру було закінчено.

Складаючи експериментів у
зік колекційного театру, Кур-
вас, очевидно, навмисне обрав
для опрацювання рід тримі-
тійну своті своєю, харак-
теристичною дієвих осіб, для неї бо
~~було~~ лемче ~~було~~ було відгукати
відповідний "світлів."

¹³ Зважаючи на незалежність багатьох
із цієї н'сї, наводимо її зміст:
"Тригор, співак Маломосоний навчає
всіх, що завжди треба думати по
правді і говорити всім тільки
правду - тоді тільки можна ма-
ти праву на землю. Торе толу, єв
брече. У співака є новітні Аїна."

Завдання пошукало в тому, щоб дати коледжу, що за допомогою єсть театральних засобів викликала-б у гурда ча здоровий сміх, розважала-б його.

Ще вдалося зробити "МТ" яку ще вдало, через використання будронадного стилю.

"Також постановами, як "Торе Брехнові" Київ... ще не зарив-це будронада-ражита, етиуча молада" - каже Вал. Ярошенко.

Ще була дієво коледж" віднес час рецензент. В оці впадала наслідком виприпаність і лис, котрий хотав, як заложник у неволі до графа Райнгау. Цю епікою мід би викривити з неволі за гроші, одна-че цього не дозволяє йому ека ридити. Леон, кухар епікою, вертисе відшукати і зволити Атаноса з неволі. Огітискою Леона відшукувати Атаноса, епікою (набрас) того бути правдивим і годат, що ко-ли А зволити А неправдою, то епікою отриме останнього казад. А розуміє трудність свого завдання, але береться за нього, відшукє А. в замку графа Райнгау, щесливо виводить його звід-ти, в чім йому допомагає дочка графа, яка їдєє разом з ними і після різних при-год вони втрьох повертають казад до епікою. Епікою здат в зволити свого неволі, осв-

Том-Том

спрхнутість "гри" акторів. "Почувалася
 достоїнства рука режисера, що
 вміло об'єднала всіх виконав-
 ців в одній художній задані"
 Цікаві внутрішні декорації
 Петрицького, відновити за-
 гальному стилі "м'єси", під-
 кресловани умовність поста-
 новки.

Наступною прем'єрою театр-
 ру була драма Л. Українки
 "У Турції".

Ця постановка мусила бути
 початком вступленню драми
 Л. Українки в репертуар "М
 Т" (за нею в перекладі на-
 мічат ~~теж~~ мисл постановки
 "Орді", "В каймаках")

Ставилася "У Турції" в стилі ре-
 алістично-романтичному
 Монюши вимовлялася певною
 акцентуацією віршів. Підкре-
 слованіє прикні мови.

Рецензія констатує старан-
 не виконання більшої ро-
 мб (особливо відзначаючи ре-
 алістичну гру Селігера)

тако, коли довідався, що при його ви-
 зволенні Л. не вміє нікої неправди,
 а Леон в нагороду за свій вчинок
 бере собі дочку графа, яку він по-
 кохав і яка йому відновити
 власність. ("Нова Рада" в Труд.
 1918р.)

На звазі гальмії нормальній роботі МТ стала на території скрита. "Ромео і Джульєтта" В. Шекспіра з огляду на це так і не побачила сцени. ¹⁴

Дальшу працю молодішеї-ривці гальмії таконе ті, взаємі незадоволеню, що повільно повставали про-твом першом сезону

Обидва ці команди дезорганізували частіше роботу, що серед членів - товаришів МТ висловувалися думки, від тримана більшістю, про потребу ліквідування тесей ру на майбутній сезон.

*

*

*

А. Курбас такими словами характеризує паростанню внутрішніх неладів - "...хмбний репертуар мав ченіх у широкой публіки, даб ченіх актиорам і заставив де-кого з їх засидувати на за вигідній курс "без сілрня". Це породило в те дитрі де-яке роздвоєнню. Полічався навіть досить виразно розкол. З одного боку "правильні" наочі за сабото більшість членів - товаришів

¹⁴ Наскільки серйозною була ця матеріальна скрита, свідчить те, що актори якійсь час мійося не одержували платні ("Мирбути". 31 Серня 1919р. Хроніка на замітка). М.Т. за націоналізуванню іою платні радянською владою мав 76000 карб. бургу (Театр. Музей ВУАН. Офіційні папери М. Т.)

(6 із 10) хотіла ще поширити свій вплив на справи товариства і покласти руку на елементарні права режисера, з другою боку режисер не признаючи в місцевих справах права більшовицької партії увільнилася від чужих зв'язуючих його ділових парagraфів. Більшовицька басма театру „репертуарного“ режисер до театру більше не етиго. Конфлікти про довзнавляв ся цілий сезон і виріс до розмірів, що загрожували розвалом театру зм. розділення на два.

Наслідком цих неладів було те, що Іво Курбас зрікся головування та членства Ради і головного режисерства. Цього навіть усунуто цілковито від безпосереднього впливу на загальний хід справ у товаристві, відзначає хронікальна газетна замітка. Лише після переобрання Ради товариства, наприкінці січня конфлікти між ними уляглося і Курбас знову став головним режисером. М.Т. Та, проте, вирізняючись значатіливіми новими неладями — стикаються два елементи

театру, актор і режисер,
 своїми творчими проти-
 ластностями. В цьому сити
 камні двох протилежностей
 - нахилу до видв.лення твор-
 чої акторської індивідуаль-
 ності з нахилом до ману-
 ванню едимої волі режисера
 - велика схожість МТ з ро-
 сійськими театрами "Сіне-
 пинков" наприклад; в їх так-
 само видв.лення нахил до нов-
 ного звичаєвої акторства,
 що, звичайно, лише частково
 себе виправдовує. Незадово-
 лений акторства "МТ" дирек-
 тивного режисера видв. Бондарчук в журналі "Ми-
 стецтво" (1919 р. ч. 3) він обви-
 нуває режисера в тому,
 що той поздавляє актор-
 ства будв. рних творчих
 можливостей, робить його
 "вудитков масов режисерских
 замань." В МТ, за Бондар-
 чук, видв.готовує сити-
 томи нахилу до театру
 маріонеток. В залежності
 від того чи який розвизан-
 ну проблеми режисерської
 директивності перед МТ, мо-
 жуть видв.итися або миро-
 ні персиктиви нових доар-
 нель або унаду"

7. Док. Сити

* * *

Поминати постановку "Затоплений дуби", не цікаву ані загальним трактуванням, ані виконанням ролей, інтересну лише модерними декорациями Петрицького.¹⁵

¹⁵ Петрицький, один з найвидатніших українських художників перших років революції, працюючи в МТ декоратором, першим скерував свій удар на декоративний етнографізм, що до нього належав у найпопулярнішому дореволюційному українському театрі Сазоветського і був ідеалом для багатьох інших театрів.

Найцікавіші його декорации в МТ зроблені для "Царя-Бодна", "Вершину", "Торе брехунів", "Затопленого дуба".

Інтерпритування націоналістичної сатири в модерній стилізації - характерна ілюстрація Петрицького риса.

Декорации Петрицького цілком гармонічно вали основній ідеї вистави МТ - ідеї чужості. Умовні декорации в постановці "Торе брехунів" так характеризувалися рецензентом:

"Декорации цілком відновідали духові самості колегії і були витримані з точністю до кімця".

Дерева графічно стиглими ~~контур~~ рисунку і коліру, величезні клячі, хайти розміру меншого від ноги людини, рибки в річці,

переходимо до "Різдивного вертене-
ну".

44.

Вистава відрізнялася вертене-
не дійство фодержане за старим
текстом (експозиція Кисель) з не-
ренесансним центру ваги дії на
інтермедію. Зовнішньо-аксесуар-
на стилізація постановки ма-
ла такий вигляд:

"Композується завеса, вачимо
загадковий мотів - все це було чинком вищу-
но і - найбільш вищу символізувало ту
іраціональність, якої так багато в самій дії"

"Талановитий Петрицький, відрізняю-
цензент "Замовлено з'являю", дав Кукко-
вий мотів не в звичайній реалістичній при-
змі, а як фантастичний, пропущений
крізь призму його власної індивідуально-
сти в характерній для нього мотівній сти-
лізації". Петрицький художник фарби.

Його композиції декорації чарують око,
але в їх візуальному перспективі таїть. Як
всього, Курдас усе за тих часів візу-
вав потребу поставленню проблем
творчості декорації ("Мистецтво 1919р.
21, стор. 19, "Міст.-кріст. альманах" 1918р. ст. 67),
що в процесі свого розвитку вимала була
в конструктивізм. Уявлення своєю дум-
кою лінійно вирішувати цю проблему не ві-
двідав творчим завданням театру.

Але і той крок, що зробив Петрицький в діх
зміщенню декораційної етнографічного
реалізму за своїх часів був загально рево-
люційним і викликав обурення серед т. з. "срав-
нених українців"

сцену на сцені: в глибині великої
 потіпської кутки будова, ніби вер-
 тильна коробка, так само поділена
 поперемно на дві рівні частини -
 впрямку, де відбувається місце
 під Різдва Христового і домінує
 для побутової інтермедії і комо-
 дії будова з середу з лівого і пра-
 вого боку - два імпровізовані кри-
 ласи з цюкерських лавок, де від-
 ступає невеличка буржуазна ка-
 нела, що під час інтермії реагує
 на події Різдва, удаючи на сцені-
 них явах на гурі, співання дав-
 ній псалмів"

Та симлізацією прослідкується ви-
 ступає глибше; симлізовано і м.м.
 км: "На сцені вертіла відомі тра-
 гарейні постійні уданих явлок-
 Янголо, настухи, царі, і смерть,
 горі, запороженець, лях, коза, селені,
 москель у чоловічій і жіночій по-
 дові"

У Вертілі найбільше собі вираз ча-
 сті театральності у ~~своєму~~ ~~своєму~~
 # симлізовані явлок, між ін-
 шим, відповідно симлізованим
 жестом.

Сказати щось ширше про цю ці-
 каву постановку, з огляду на обме-
 женість матеріалу не вважаємо за
 Об'їт від творчих шукачів пройшло
 Винниченкова п'єса "Тріх"

Творча робота молодотіатрів

ців спрямуванася в інший бік,
в бік шукання форми колективного
динамічної дії.

Досвідчений цього шукання в миску-
че визвилася в інсценізаціях з
Шевченка ("Жан Тус", "Москалева
криміа", "Великий лев", віршик
"На великдень") Тієї ж могої
спроби зійшли на найвищий
шабель своїх досвідів у сфері ти-
сної тілесності - досвідно
гайків експресіоністичної дії.

Міта колективної інсценізації зокрема
- створити певний настрій за
допомогою сукупості театральних
засобів; стилізованого жесту, му-
зично-тонального звуку, руху, освіт-
ленню, вбранню й декорації.

Дію побудовано так, що впливає
на глядача здебільшого не окремий
актор, а колективна маса актор-
ська, комплекс вищезазначених скла-
дових елементів дії.

В грі актора немає простору будь-
-якій довілі; кожен рух ак-
тора гаранті розрахований та ти-
боко опрацьований і в комплексі
рухів необхідного часіков для симво-
лическої вираженості.

В основу спектаклю покладено рух,
"організовану динамічність форми"
Вбрання й декорації гармонізують
своєю цілісністю підкреслені члв-
ності всієї вираженості. За харак-

твірний приклад цього може бути
спізад у храмі (існує "Звана Туса")
Храм не відтворено з усіма де-
тальми, подано лише найближче на-
декарацію храму, кілька харак-
терних деталей храму. За допо-
могою світлових вразів подаєть-
ся ілюзію внутрішнього світу хра-
му.

Так само вбрання генів ("Зван
Тус") не найнатуральніше, воно бо є елі-
ментом створення настрою.
Виразом цієї театральності бу-
ла так само постановка лірич-
них віршів Шевченка та віршів
ті Пичини. Це ті з "безпредметно
естетичні" постановки з метою
створення певних вразів ли-
ше театральними засобами,
вразів створених без домішки
впливів свідомості. Півоми-
чили, очевидно, різнітвсау вони від
інсценізації Шевченкових поезій
З старого класичного репертуару
молодотіатрівцям на сцені по-
частино виставили тільки
"Партію гра" Моцарта (відновлено
було ще "Ромео і Джульєтта", але
майерідані злигні, як уже зазна-
чаюсау, не дали можливості ви-
ставити цю п'єсу). Постановка
не була новим кроком в річницю
кань, вона мала скоріше чужий
характер, в репертуарі МТ про-

тримався недовгий час.

48

На цьому закінчується творчий шлях М. Т.

*

*

*

Навесні 1919р М. Т., з наказу Штабу при Наркомосі, було з'єднано з Державним драматичним театром ім. Шевченка

Вистави відбувалися на арені МТ нового Куршівського саду.

За головного режисера у сполученню театрі було призначено

Курбаса, але особистої причини на цей час змирили його громадську і індивідуальну

активність і він протягом літа не встиг дати жодної нової постановки. Загаров так само нічого нового не підготував

Оскільки кожен з колишніх театрів мав у себе репертуар минулих сезонів, то і повністю вважало цей репертуар без змін у ансамблі (наскільки це було можливо; адже-ж де-хто з артистів покинув театр, і це, як зауважав Зюк-Коваль, відбулося негайно на художній якості вистав) Тому згаданому, що обидва театри живуть окремими ансамблями

Серед акторства-го сполученого театру (а головним чином місце режисерів) поталися нещорозумні, що так само уявляються

вами гальвну нормальну роботу.
Восени 1913р наслідую генітисової
навам приписув в психологічну
театру.

*

*

Визнаючи мистецтво адмичу
театру доводиться визнати,
що в ньому стіталося два теа-
тральних напрямки - мистич-
ний та естетичний (за тер-
мінологією А. Редька). Перший
найкращіше репрезентовано
в МТ постійною «Етюдів», друк
характерний для таких постано-
вок, як «Цар - Буди», «Різдва
вертени», «модернізація з Шев-
ченка», «модернізація впродв Тиме-
ни

Тодішня ознака естетичного
театру - прагнення до мистич-
театральності, виразно вибу-
лашу і в МТ. Це впадало в оці часе
тоді, коли промисливі реперту-
ар МТ; більшість н'є розрахова-
но не на літературний, а на
театральний театр. Еволюція
МТ в бік мистич театральності
почалася з самого поч на-
родження. Тодішня про першій
сезон роботи театру, Д. Анто-
нович усе коментує надмір-
ну молодіштво в «здоровий ін-
стинктив» до театральності

Другий сезон значно більш показний з цього боку; всі постанови, де так чи інакше виступило мушкетер, були підкервані вищезгаданому принципу. Постанови - підкреслення театральності вигравав себе на практиці чинком. "Месні і звук, а не література є середнім мистецтвом" - каже Курдає наприкінці сезону

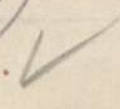
М. Т. у своїх мушкетерських театральності - театрі умовний. В чинному театрі фірм, світло, месні використовуються не як засоби наближення до природи, а як засоби викликання певного почуття.

Принципи умовності, відбившись в більшості постановок особливо декоративні виступають в цих постановках, де позначилась ідея синтезування

Через умовне використання елементів різних мистецтв робиться перший крок до далекого ідеалу синтезованого театру.

Ще перед початком другого сезону Курдає, очевидно, був прихильником синтезності. Це видно з його слів у "театральному месні", де він одночасно відзначає і неготовленість акторської мистецтва до синтезування з елементами інших мистецтв.

(Літ.-крит. альманах 1918р. с. 69)

Першою спробою, де виставився певною мірою нахил до синтезування - був "Цар - Едіп". Ще більш виразно синтезування позначалося на постановках інсценізації з Шевченка та інсценізації вприттв Тичини.

Тоді синтезування, розпочата в МТ, цілком продовжувалася в "Береголеми" ("Тайгамаки").

Головний лінійний - естетичний твір вимагав режисерської діяльності. І в МТ діяльність режисера, хоча й були спроби з боку акторів знизити її. Ціла низка рецензій відзначає повільно ввійшли в ансамбль (а це мало бути в МТ тільки за діяльністю режисера, особливо в таких постановках, як "Цар - Едіп", інсценізація з Шевченка), вдалу чи невдалу режисерську інтерпретацію її всім то-що.

Ввійшли в ансамбль - характерна риса більшої частини постановок МТ. Немає місця діяльності окремого таланту, де створюють - актори відходять на другий план (як це було в українському побутовому театрі), діяльність в даному разі режисерський задум, що їм готується ансамбль; у більшості менш вдалому вибувненні повільно сене

В МТ воєно, як ні в одному театрі до того, підносились тільки культуре актора. Символом актора, вершиною ім найвищих здобутоків театральної культури - отже ~~обов'язки~~ обов'язки поставлені собі молодий артистичний. Засей мило актора бути не повинно, бо це змешти, тільки смертю справжнього мистецтва. Зрештою здобутки МТ що до найпримітності актора - великі. Актор МТ, актор широкого діапазону, що розвивав свої вміння в різноманітному репертуарі.

Але значно більша роль МТ у вихованні нового режисера, що в ньому знав дезорганізації (Курвал, Юра), або зорганізував початки свого революційно-інстинктивного світогляд (Тверощенко, Лопатинський, Василько - Миліт, П'явський).

* * *

Основні принципи російського естетичного театру, як вачимо, були властиві МТ. Це позначалося тим, що їх запозичували і російськими і українськими театрами з однією перекладом, з твердженням західно-європейських теоретиків.

Але, безумовно, вачимо було зародковий цікавий в діяльність цих принципів Мос. Театр ролі. На жаль, в можливість матеріалу

не дозволяє нам розглядати історичні зариски.

Молодий театральний колектив мав свої продовження в "Береголі"
 "На перших своїх кроках (до Дніпро-
 мі Тістиса)", "Береголі" був змушений
 до естетичного напрямку на
 до революційного. Тв. "Тайга" М. Шевченка,
 і в "Тайзі" Т. Кайзера
 головний інтерес вистави в
 ритмічних руках, в стилізованих
 фарбах і лініях, в майстерних
 композиціях масових сцен, в символічній
 різкій інтенсивності. В цих постановках
 А. Курбас продовжував роботу
 М. Мейерхольда.

Там само і театральні Т. Михайленко
 скористувалися зі здобутків М.
 Т. Динаміка, принцип колективності
 дійства, безпредметності
 ці основні риси театру Михайленко
 в з'явилася з М. Т. і інших
 ширше розгорнуто.

Зараз потрібно ще розглядати
 "М. Т." в історичному контексті,
 але так чи інакше це знаменна
 сторінка в історії українського
 театру.

Кінець

Системно вивчаючи з певних джерел матеріал
і відслідковуючи його опрацюваннями, автор досліджує
се широким чином:

- 1) Не має жодної ширини, не якимось новим чином:
не звернуто увагу на критичне і широке
тих часів
- 2) Зовсім про рецензентів, автор не дає жодної
оцінки і розуму: не каже жодного слова
ні
- 3) Використовуючи рецензентів, не звернувши
уваги на те і б. якимось аргументації рецензентів
- 4) Мало звернуто уваги на критичне матеріал
автор - адміністративно розмежування для авторів
було.

М. С. 20/IX

У. А. Н.
Український
Театральний
Музей

8696